

ПВНЗ УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА

**Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
імені академіка УАН З. Маніва**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

ОБОВ'ЯЗКОВА ДИСЦИПЛІНА

Освітньо-професійні програми другого рівня вищої освіти за

галуззю знань 07 «Управління та адміністрування»:

**спеціальністю 071 «Облік і оподаткування», освітня програма «Облік і аудит
в управлінні підприємницькою діяльністю»;**

**спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», освітня
програма «Фінансовий менеджмент у сфері бізнесу»**

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності імені академіка УАН З. Маніва факультету управління та бізнес-аналітики 30 серпня 2018 (протокол № 1).

Завідувач кафедри підприємництва,
торгівлі та біржової діяльності імені
академіка УАН Зіновія Маніва,
д.е.н., професор Прядко В.В.
«30» серпня 2018 року

2018-2019 навчальний рік

ВСТУП

Мета: засвоєння знань про сутність і особливості стратегічного управління на підприємстві, формування вмінь та навичок використання методологічного апарату та методичного інструментарію розробки стратегічного плану підприємства та організаційного забезпечення його виконання. Виробити стратегічний тип мислення, розвинути розуміння стратегії підприємства, опанувати навички управління стратегічними змінами.

Завдання: засвоєння теоретичних засад управління змінами, методів аналізу ресурсів і компетенцій підприємства; набуття навичок аналізу і розвитку організаційної культури підприємства, впливу та агентів стратегічних змін на підприємстві.

Вивчення дисципліни «Стратегічне управління підприємством» ґрунтується на базових знаннях, що отримані під час вивчення дисциплін «Економіка підприємства», «Менеджмент», «Стратегія підприємства», «Економічний аналіз», «Потенціал підприємства», «Фінансова діяльність підприємства» та ін.

В одержанні необхідного обсягу знань і навичок з дисципліни "Стратегічне управління підприємством", окрім засвоєння теоретичного матеріалу в обсязі навчальної програми, значна увага приділяється виконанню практичних завдань.

З цією метою для студентів заочної форми навчання передбачено виконання контрольної роботи, яка містить три аналітично-розрахункових завдання. Перше завдання передбачає проведення стратегічного аналізу підприємства, друге – розробку стратегічного плану підприємства, та третє – оцінку профілю організаційної культури підприємства.

Варіанти завдань для виконання контрольної роботи студентами заочної форми навчання наведені у додатках.

Результати навчання. Після вивчення даної дисципліни студент повинен:

знати основні категорії теорії стратегічного управління, методичні основи проведення стратегічного аналізу та оцінки стратегічного потенціалу підприємства, види стратегій підприємства та їх особливості; інструментарій оцінки альтернативних стратегічних варіантів та обґрунтування найбільш доцільної стратегії, методи стратегічного планування.

вміти оцінити зовнішнє оточення підприємства та виявити його загрози та можливості, оцінити поточний стан та перспективу розвитку підприємства та дослідити його сильні і слабкі сторони; розробити альтернативні варіанти розвитку підприємства; обґрунтувати найбільш доцільні варіанти розвитку підприємства та сформулювати його стратегію; розробити організаційне забезпечення реалізації обраної стратегії, а також створення системи стратегічного управління та забезпечення її функціонування в динамічному ринковому середовищі.

Після вивчення дисципліни «Стратегічне управління підприємством» студенти повинні володіти виконавчими, планово-проектними та організаційними компетенціями, а саме:

Виконавчі компетентності:

знати етапи стратегічного управління; знаходити потрібні інструменти реалізації обраної стратегії;

знати специфіку стратегічних рішень; вміти прогнозувати наслідки від застосування певних видів стратегій;

вміти проектувати організаційну структуру створюваних підструктур на підприємстві відповідно до сформульованих цілей;

вміти будувати "дерево цілей";

вміти аналізувати місії і цілі підприємств, визначати їх переваги та недоліки;

вміти характеризувати процес розвитку підприємства, його основні фази;

визначати конкурентні переваги підприємства і розробляти напрями їх досягнення;

оцінювати конкурентоспроможність підприємства;

застосовувати різні підходи до аналізу середовища підприємства;

характеризувати мотиви та цілі диверсифікації; оцінювати приналежність СЗГ;

здійснювати моделювання процесів реалізації стратегії підприємства.

Планово-проектні компетентності:

використовувати термінологію стратегічного управління в діяльності та документації підприємства; вміти розмежувати стратегічні рішення та оперативні;

знати специфіку процесу розвитку підприємства;

знати методи оцінки конкурентоспроможності підприємства;

знати структуру факторів зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства;

розрізняти особливості застосування основних методів стратегічного аналізу;

знати принципи розробки і реалізації стратегії підприємства і її зв'язок з поточним плануванням;

визначати особливості застосування основних видів стратегій підприємства;

виходячи з загальної стратегії, визначати функціональні, зокрема податкові, стратегії.

Організаційні компетентності:

розробляти напрями досягнення конкурентних переваг підприємства;

розуміти моделі і методи прийняття рішень щодо ведення конкурентної боротьби;

приймати рішення щодо тривалості реалізації певної конкурентної стратегії;

управляти стратегічним набором СЗГ;

обґрунтовувати вибір стратегії на різних етапах життєвого циклу підприємства;

формулювати стратегічний набір підприємства;

визначати механізми забезпечення стратегічного управління підприємством.

Міждисциплінарні зв'язки:

Теоретичною та методологічною основою вивчення дисципліни «Стратегічне управління підприємством» є теоретичні основи дисциплін: «Основи менеджменту», «Фінанси», «Маркетинг», «Вступ до спеціальності», «Стратегія і тактика розвитку бізнесу» і є логічно завершальною. Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну: виробнича та переддипломна практика з циклу професійної й практичної підготовки магістрів та написання випускної дипломної роботи.

Курс "Стратегічне управління підприємством" дає змогу узагальнити знання та отримати навички стратегічного бачення майбутнього розвитку підприємства та управління стратегічними змінами на підприємстві.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни		
		денна форма навчання	заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Варіативна компонента		
	Спеціальність 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»			
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): Освітня програма «Облік і аудит в управлінні підприємницькою діяльністю», Освітня програма «Фінансовий менеджмент у сфері бізнесу»	Рік підготовки:		
Змістових модулів – 2		1 - й	1 - й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання (реферати, розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи, контрольні роботи, що виконуються під час СРС (домашні контрольні роботи), курсові, дипломні проекти (роботи) та ін. визначаються робочим навчальним планом чи рішенням кафедри)		Семестр		
Загальна кількість годин - 120		1 - й	1- й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 5		Освітній ступінь: магістр	Лекції	
			14 год.	6 год.
	Семінарські			
	12 год.		2 год.	
	Лабораторні			
	Не передбачені			
	Самостійна робота			
64 год.	82 год.			
		Вид контролю: іспит – 30 год.		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):
 для денної форми навчання – 22 : 78
 для заочної форми навчання – 7 : 93

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточне оцінювання студентів на семінарських заняттях здійснюється за чотирьох бальною шкалою, де «2» - незадовільно; «3» - задовільно; «4» - добре; «5» - відмінно.

Підсумковий контроль у вигляді екзамену проводиться у тестовій формі і оцінюється відповідно до шкали оцінювання знань студентів за ЄКТС

Шкала в балах	Національна шкала	Шкала ЄКТС
90-100 балів	5 «відмінно»	A
80-89 балів	4 «дуже добре»	B
65-79 балів	4 «добре»	C
55-64 бали	3 «задовільно»	D
50-54 бали	3 «достатньо»	E
35-49 балів	2 «незадовільно»	FX
1-34 бали	2 «неприйнятно»	F

Оцінка «відмінно». Відповідь студента базується на рівні самостійного мислення з елементами творчого підходу. Знання структури курсу, теми викладеного питання, уміння скласти розгорнутий план з поставленого питання, уміння користуватися понятійно-категоріальним апаратом, точність формулювань, уміння синтезувати знання з декількох тем, грамотне та логічне викладення матеріалу. Студент володіє різнобічними навичками та методами розв'язання поставлених задач, показує глибокі знання у сфері організаційної поведінки, вміє самостійно викладати їх зміст, робити узагальнюючі висновки.

Оцінка «дуже добре». Відповідь будується на рівні самостійного мислення. Знання структури курсу. Студент дає відповіді на запитання грамотно та по суті. Програмний матеріал освоєно. Можливі несуттєві проблеми в освоєнні деяких неосновних питань. Студент володіє різнобічними навичками та методами розв'язання поставленої задачі, показує глибокі знання в сфері організаційної поведінки, вміє самостійно викладати їх зміст, робити узагальнюючі висновки.

Оцінка «добре». Відповідь будується на рівні самостійного мислення. Добрі знання структури курсу. Студент дає відповіді на запитання грамотно і по суті. Володіє навичками та методами виконання практичних завдань. Можливі несуттєві проблеми в освоєнні деяких основних питань. Студент вміє використовувати свої знання для аналізу сучасної дійсності, показує знання в сфері організаційної поведінки в обсязі передбаченому програмою та літературою.

Оцінка «задовільно». Знання основної частини програмного матеріалу курсу. Уміння пов'язати теоретичні положення дисципліни з вирішенням практичних завдань.

Оцінка «достатньо». Знання структури курсу. Студент знає зміст основних категорій у сфері організаційної поведінки. Студент не знає значної частини програмного матеріалу та допускає суттєві помилки.

Оцінка «незадовільно» Студент не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки, не знає змісту основних категорій у сфері організаційної поведінки.

Оцінка «неприйнятно» ставиться в інших випадках, коли студент не розкрив теоретичне питання та не виконав ситуаційне завдання.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, кейс-метод, презентації, метод проектної роботи.

Діагностика (моніторинг і перевірка) результатів навчання здійснюється шляхом виконання студентами:

- 1) тестових завдань;
- 2) написанням есе;
- 3) презентацій і виступів на наукових заходах;

4) підсумкового екзамену у тестовій формі.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1.

Теоретичні основи стратегічного управління підприємством.

Тема 1. Загальні основи управління стратегічними змінами.

Предмет, зміст і завдання курсу. Стратегічний аспект в управлінні підприємством. Роль і вигоди стратегічного управління. Система стратегічного управління. Принципи управління стратегічними змінами. Причини та сутність бар'єрів в управлінні стратегічними змінами. Підходи до подолання бар'єрів. Сутність стратегічних змін та їх роль в управлінському процесі. Стратегічне рішення і концепція стратегічного управління підприємством. Класифікація та характеристики стратегічних змін.

Тема 2. Визначення рівня та послідовності стратегічних змін.

Значення мети у стратегічному управлінні. Сутність та місце мети у стратегічному управлінні. Сутність місії у стратегічному управлінні. Класифікація цілей у стратегічному управлінні. Сутність стратегічних змін та їх роль в управлінському процесі. Класифікація та характеристики стратегічних змін. Визначення рівня стратегічних змін. Причини опору змінам. Поведінкові аспекти опору змінам. Механізм та послідовність здійснення стратегічних змін. Програма управління стратегічними змінами.

Тема 3. Етапи реалізації стратегії підприємства.

Стратегічні альтернативи і умови реалізації стратегії підприємства. Управління реалізацією стратегії. Сутність реалізації стратегії підприємства. Зміст завдань управління стратегічними змінами на підприємстві в умовах переходу до ринкового середовища. Мобілізація потенціалу для виконання стратегії. Вплив особливостей підприємств на хід стратегічних змін. Характеристики стратегічно орієнтованого підприємства. Необхідні умови реалізації стратегії. Етапи реалізації стратегії підприємств. Проблеми, які виникають у процесі реалізації стратегії підприємства.

Тема 4. Ресурсно-компетенційна база стратегічних змін.

Сутність та сукупні компоненти ресурсно-компетенційної бази стратегічних змін. Поняття про базис стратегічних змін. Структурні елементи бази стратегічних змін. Характеристика базису для проведення стратегічних змін. Принципи формування базису для проведення стратегічних змін. Визначення базисних компетенцій та їх склад. Розподіл ключових компетенцій. Матеріально-технічна основа стратегічних змін. Роль трудового потенціалу при проведенні стратегічних змін. Необхідність формування стратегічного мислення менеджерів. Забезпечення ресурсами структурних підрозділів. Делегування повноважень керівниками.

Тема 5. Когнітивність як передумова стратегічного розвитку підприємства.

Поняття когнітивності в теорії систем. Значення та сутність когнітивності в системі стратегічних змін. Когнітивність як засіб виявлення причинно-наслідкових зв'язків середовища, що досліджується за допомогою казуальності і аналітичної здібності розподіляти ціле на частини, декомпонувати реальність. Характеристика системи соціально-психологічного забезпечення стратегічного управління. Аналіз «поля сил» як основа для забезпечення стратегічного організаційного розвитку. Забезпечення стратегічного організаційного розвитку за допомогою влади. Забезпечення стратегічного організаційного розвитку на основі навчання та мотивації.

Змістовний модуль 2. Особливості реалізації стратегій підприємства.

Тема 6. Впровадження змін на різних етапах життєвого циклу організації.

Теоретико-методологічні питання цільового підходу в управлінні. Цільовий підхід як метод координації. Форми реалізації цільового управління. Цільовий підхід у впровадженні змін. Основні принципи та форми стратегічного управління. Загальні риси стратегічного управління. Життєвий цикл попиту і технологій, модель життєвого циклу галузі. Основні завдання управління в умовах скорочення життєвих циклів. Зв'язок стратегії та стратегічного набору з етапом життєвого циклу підприємства.

Управління на різних етапах життєвого циклу. Впровадження змін на різних етапах життєвого циклу організації. Обмеження застосування «класичних» моделей стратегічного управління в Україні.

Тема 7. Організаційні аспекти проведення змін на підприємстві.

Визначення процесу організації управління. Процес організації управління та його складові. Принципи організації управління. Основні принципи і «пастки» стратегічного планування. Характеристика бар'єрів стратегічного планування. Моделі стратегічного планування на основі «стратегічної прогалини», врахування ринкових переваг, формування і підтримки конкурентоспроможності підприємства, створення позитивного іміджу. Стратегічні плани, проекти та програми. Ув'язка цілей розвитку та системи планів. Роль організаційного потенціалу у проведенні стратегічних змін на підприємстві. Характеристика організаційних структур управління стратегічного типу. Формування організаційних структур управління стратегічного типу. Характеристика організаційних структур залежно від етапів «життєвого циклу» та специфіки оточення підприємства.

Тема 8. Функціональні стратегії в процесі реалізації стратегічних змін.

Поняття функції управління за А. Файолем. Функціональні стратегії в системі стратегічного набору підприємства. Основні принципи розробки функціональної стратегії. «Стратегічний набір» як система стратегій. Характеристика складових «стратегічного набору». Розробка «стратегічного набору» підприємства. Класифікація загальних стратегій та способів їх реалізації. Характеристика загальнокорпоративних стратегій. Розвиток загальнокорпоративної стратегії підприємства. Виділення ведучої ключової стратегії-підсистеми. Ринкові характеристики продуктово-товарних стратегій.

Методи «портфельного» аналізу. Виробничі характеристики продуктово-товарних стратегій. Моделі та методи розробки ресурсних стратегій. Характеристика моделей і методів розробки основних функціональних стратегій управління. Галузеві стратегії. Комплексні стратегії як варіант «стратегічного набору» певного типу. Розумна достатність стратегії. Органічність корпоративної стратегії.

Тема 9. Взаємозв'язок стратегії та організаційної структури управління підприємством.

Стратегія і структура: характеристика взаємозв'язку. Вплив організаційних структур на впровадження стратегічних змін. Типи і відмінності реакції організаційних структур управління на зміни в зовнішньому

середовищі. Особливості розробки та впровадження стратегій на підприємствах лінійної, функціональної, дивізійної та сітьової організаційних структур управління. Фактори, що визначають зміни в організаційних структурах, та «кризи управління». Диференціація та інтеграція в організаційних системах управління при переході до стратегічного управління. Основні характеристики матричних та проектних структур. Типи стратегічних господарських центрів. Організаційна структура з великими стратегічними господарськими центрами. Типи

реакцій організаційної структури управління за Мінцбергом та Ансоффом. Загальна характеристика основних етапів процесу організаційного проектування. Методологія проектування системи управління. Нові форми організаційної структури управління підприємством.

Тема 10. Організаційна культура та управління стратегічними змінами.

Сутність організаційної культури організації. Характеристика організаційної культури організації. Основні елементи організаційної культури організації. Корпоративна культура та її функції. Приведення організаційної культури у відповідність зі стратегією. Особливості організаційної культури як фактора внутрішнього середовища організації. Вплив організаційної культури на управління стратегічними змінами підприємств. Мотивація досягнення стратегічних результатів. Формування управлінської команди. Організаційна поведінка та аналіз рівня організаційної культури.

Тема 11. Учасники процесу впровадження стратегічних змін.

Підходи до розробки і впровадження стратегій залежно від ролі керівника та вищого управлінського персоналу (за А.Томпсоном). Матриця типів включення людини до організації. Учасники процесу впровадження стратегічних змін. Інтереси основних стейкхолдерів та їх реалізація через стратегію підприємства. Форми, методи та інструменти учасників впровадження стратегічних змін. Система стратегічного контролінгу. Сутність, роль та функціонування підсистеми фінансово-економічного забезпечення (ФЕЗ) стратегічного управління.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	с	лаб.	с.р.		л	с	лаб.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1										
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи стратегічного управління підприємством.										
Тема 1. Загальні основи управління стратегічними змінами.	7	1	1		5	7				7
Тема 2. Визначення рівня та послідовності стратегічних змін.	8	1	1		6	8				8
Тема 3. Етапи реалізації стратегії підприємства.	10	2	2		6	9	1			8
Тема 4. Ресурсно-компетенційна база стратегічних змін.	8	1	1		6	9	1			8
Тема 5. Когнітивність як передумова стратегічного розвитку підприємства.	8	1	1		6	8		1		7
Разом за змістовим модулем 1.	41	6	6		29	41	2	1		38
Змістовий модуль 2. Загальні засади управління змінами. Стратегії змін.										
Тема 6. Впровадження змін на різних етапах життєвого циклу організації.	9	2	1		6	9	1			8
Тема 7. Організаційні аспекти проведення змін на підприємстві.	8	1	1		6	9	1			8
Тема 8. Функціональні стратегії в процесі реалізації стратегічних змін.	8	1	1		6	8	1			7
Тема 9. Взаємозв'язок стратегії та організаційної структури управління стратегічними змінами.	9	2	1		6	9	1	1		7
Тема 10. Організаційна культура та управління стратегічними змінами.	8	1	1		6	7				7
Тема 11. Учасники процесу впровадження стратегічних змін.	7	1	1		5	7				7
Разом за змістовим модулем 2.	49	8	6		35	49	4	1		44
Іспит	30					30				
Усього годин	120	14	12		64	120	6	2		82

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Герасимчук В.Г. Стратегічне управління підприємством. Графічне моделювання: Навч. посіб. - К.: КНЕУ, 2003. - 360 с.
2. Гурков И.Б. Стратегический менеджмент организации: Учеб. пособ. - М.: ЗАО «Бизнес-школа; Интел-Синтез», 2004. - 208 с.
3. Довгань Л.Є. Стратегічне управління: 2-ге видання. Навчальний посібник рекомендованих МОН України / Л.Є. Довгань. - К.: ЦУЛ, 2011. - 440 с.
4. Коробейников О.Л., Колесов В.Ю., Трифилова А.А. Стратегическое поведение: от разработки до реализации // Менеджмент в России и за рубежом. - 2005. - № 3. - С. 88-129.
5. Немцов В.Д., Довгань Л.Є. Стратегічний менеджмент. - К.: ТОВ «УВПК «ЕксОб», 2004. - 560 с.
6. Порохня В.М. Стратегічне управління: Навчальний посібник рекомендованих МОН України / В.М. Порохня. - К.: ЦУЛ, 2012. - 224 с.
7. Томпсон А.А., Стрикленд А.Дж. Стратегический менеджмент. Искусство разработки и реализации стратегии: Учеб. для вузов / Пер. с англ.; Под ред. Л.Г. Зайцева, М.И. Соколовой. - М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 2001. - 576 с.
8. Ефремов В.С. Стратегическое планирование в бизнес-системах. - М.: Финпресс, 2004. - 240 с.
9. Люкшинов А.Н. Стратегический менеджмент: Учеб. пособ. для ВУЗов. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. - 176 с.
10. Мак-Дональд М. Стратегическое планирование маркетинга. - 9-Пб.: Питер, 2003. - 320 с.
11. Маркова В.Д., Кузнецова С.А. Стратегический менеджмент: Курс лекций. - М.: ИНФРА-М. - Новосибирск: Сибирское соглашение, 2005. - 288с.
12. Минцберг Г., Альстрэнд Б., Лэмпел Дж. Школы стратегии / Пер. с англ.; Под ред. Ю.Н. Каптуревского. - С.Пб.: Питер, 2003. - 336 с

Додаткова

13. Шершньова З. Є., Оборська С. В. Стратегічне управління: Навч. посіб. - К.: КНЕУ, 2002. - 384 с.
14. Эткинсон Дж., Уилсон И. Стратегический маркетинг: ситуации, примеры: Учеб. пособ. / Пер. с англ.; Под ред. Ю.А. Цыпкина. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. - 471 с.
15. Ефремов В.С. Стратегическое управление в контексте организационного развития // Менеджмент в России и за рубежом. - 2002. - № 1. - С. 3-13.
16. Канищенко Г. Искусство стратегического управления // Компаньон. - 2005. - №2. - С. 35-38.
17. Колпаков В. Концептуальные основы стратегии управления // Персонал, - 2005. - № 3. - С. 38-44.
18. Коробейников О.Л., Колесов В.Ю., Трифилова А.А. Стратегическое поведение: от разработки до реализации // Менеджмент в России и за рубежом. - 2005. - № 3. - С. 88-129.
19. Михайлова Е.А. Основы бенчмаркинга // Менеджмент в России и за рубежом. - 2004. - № 1-6.
20. Пригожий А.И. Организационная диагностика. // Маркетинг. - 2003. - №4. - С. 98-105.
21. Прилепский Б.В., Прилепский М.Б. Стратегическое планирование комплексного развития промышленного предприятия. // ЭКО. - 2002. - № 3. - С. 105-126.
22. Ефремов В.С., Ханьков Й.А. Ключевая компетенция организации как объект стратегического анализа // Менеджмент в России и за рубежом. - 2005. - № 2. - С. 8-33.
23. Юркевич Я. Корпоративное кредо // Менеджмент и менеджер. - 2004. - № 1. - С. 11-13.

Інформаційні ресурси

1. Стратегічне управління – Шершньова / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/642>.
2. Стратегічне управління підприємством / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.nung.edu.ua/strategichne-upravlinnya-pidpriemstvom.html>.
3. Стратегія управління: Підручник / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://studentam.kiev.ua/content/view/746/100>.
4. Стратегічне управління підприємством. Графічне моделювання/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.studyport.net/lib/strategichne-upravlinnya-pidpriemstvom-grafichne-modelyuvannya>.
5. Василенко В.А., Ткаченко Т.І. - Стратегічне управління / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrbooks.com.ua/kniga1462.html>.